

Ανδρέα ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗ
Ο αναπτυξιακός ρόλος της πολιτικής γης στην Κύπρο
Αθήναι, 1995

Η εγκριθείσα υπό του Τμήματος Αιτικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου Κοιν. και Πολιτ. Επιστ. των Αθηνών Διδακτορική Διατριβή του κ. Ανδρέα Χριστοδουλίδη, περιλαμβάνει 3 Μέρη, διαγράμματα, οργανογράμματα, πίνακες και χάρτες.

Το Μέρος Ι απαρτίζεται από 2 Κεφάλαια. Το Κεφ. 1 αναφέρεται σε θεωρητικές κ.ά. προσεγγίσεις στην πολιτική γης και την περιφερειακή ανάπτυξη, εστιάζοντας στον αναπτυξιακό ρόλο της πολιτικής γης διαχρονικά και διατοπικά. Το Κεφ. 2 αναφέρεται στο Θεσμικό πλαίσιο που διέπει την πολιτική γης στην Κύπρο με τρόπο ιδιαίτερα διεξοδικό και συστηματικό. Η αναφορά αυτή είναι ουσιώδης για την ανάλυση που ακολουθεί καθώς καλύπτει τις ιδιαιτερότητες της πολιτικής γης της Κύπρου, όπως αυτές διαμορφώθηκαν ιστορικά.

Το Μέρος ΙΙ απαρτίζεται από 5 Κεφάλαια. Το Κεφ. 3 παρὰ τον τίτλο του «Χωροταξική Πολιτική» αναφέρεται πέραν της παρακολούθησης της εξέλιξης της πολιτικής αυτής στην Κύπρο και στις εξελίξεις του Πληθυσμού (αστικού και αγροτικού) και της οικονομικής δραστηριότητας χωρικά με την βοήθεια βασικών εργαλείων της περιφερειακής ανάλυσης (χωρικές αλληλεξαρτήσεις, περιφερειακοί πολλαπλασιαστές, κλαδική διάρθρωση). Η χρησιμοποίηση στατιστικών τεχνικών, όπως οι συντελεστές συμμετοχής, χωρικής αλληλεξάρτησης, εγκατάστασης οικονομικής δραστηριότητας και ειδίκευσης οικονομικής δραστηριότητας, περιφερειακών πολλαπλασιαστών και της μεθόδου απόκλισης - συμμετοχής, αποδεικνύουν την άριστη γνώση των ποσοτικών μεθόδων ανάλυσης του υποψηφίου και συμβάλλουν στην εξαγωγή σημαντικών συμπερασμάτων.

Το Κεφ. 4 αναφέρεται στην Πολεοδομία και διακρίνεται από τον πρωτότυπο τρόπο ανάλυσης. Ξεκινά από τις θεωρητικές έννοιες, την διερεύνηση της σχέσης πολεοδομίας-ανάπτυξης, την ιστορική εξέλιξη του θεσμού στην Κύπρο και καταλήγει στην έκφραση της πολεοδομικής διαχείρισης με διατύπωση στατιστικών δεικτών όπως οι συντελεστές πολεοδομικού προσανατολισμού, πολεοδομικής εγκατάστασης και πολεοδομικής εξειδίκευσης. Το Κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την αλληλεξάρτηση των πολεοδομικών συντελεστών και των συντελεστών ανάπτυξης.

Το Κεφ. 5 αναφέρεται στο σύστημα διακατοχής (ιδιοκτησίας), τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και τις χρήσεις γης.

Το Κεφ. 6 διερευνά τις επιπτώσεις της πολιτικής γης στην χωρική ανάπτυξη. Συνδέοντας την πολιτική γης με την αναπτυξιακή διαδικασία, κατασκευάζει ένα επιτυχές οικονομετρικό υπόδειγμα για την μελέτη της αποτελεσματικότητας της πολιτικής γης και της συμβολής της στην περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιεί ως 37 ανεξάρτητες μεταβλητές και ψευδομεταβλητές και 3 εξαρτημένες (ερμηνευόμενες) και αδημοσίευτα στοιχεία. Το Κεφάλαιο ολοκληρώνεται με διεξοδική και αυστηρά επιστημονική εκτίμηση των παραμέτρων.

Το Κεφ. 7 αναφέρεται στα συμπεράσματα και τις δυνατότητες της πολιτικής γης σε χωρικό και περιφερειακό επίπεδο όπως προέκυψαν από τη θεωρητική διερεύνηση και την ποσοτική ανάλυση.

Η εν λόγω Διατριβή αναλύει κατά τρόπο ιδιαίτερα συστηματικό την διεθνή, Ελληνική και Κυπριακή βιβλιογραφία σε θέματα Περιφερειακής Οικονομικής, Πολιτικής, Χωροταξίας και Πολεοδομίας, Πολιτικής Γης και τεχνικών Στατιστικής και Οικονομετρικής Ανάλυσης, παρουσιάζει με ιδιαίτερη επιτυχία τα κύρια μέτρα της Πολιτικής Γης, συσχετίζει αποτελεσματικώς τις επί μέρους πολιτικές με την οικονομική περιφερειακή ανάπτυξη, ελέγχει τον βαθμό επιτυχίας του συνόλου των πολιτικών, που έχουν ως τώρα εφαρμοσθεί, αποδεικνύει την μεγάλη σημασία της Πολιτικής Γης ως εργαλείου της περιφερειακής οικονομικής ανάπτυξης κ.ά.

Επταμελής Επιτροπή: Η. Σιδηρόπουλος (Εποπτ.), Π. Γετίμης, Α. Παπαδασκαλόπουλος, Κ. ΓΕ. Αθανασόπουλος, Π. Λουκάκης, Π. Πασιαρδής, Α. Τασόπουλος.

Δρ Β. Δ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ

* * *

Νικολάου Δ. ΜΠΙΡΓΑΛΙΑ:
L'éducation spartiate: problèmes et controverses.
(Σπαρτιατική αγωγή: Προβλήματα και αντιγνώμίες)
Université Paris-VIII.

Στην εν λόγω Διδακτορική Διατριβή εκπονηθείσα υπό την εποπτεία της Καθηγήτριας κ. Claude Mossé και εγκριθείσα από του Πανεπιστημίου των Παρισίων Paris VIII, επιχειρείται μία ιστορική προσέγγιση της κοινωνικής και πολιτικής οργάνωσης της Σπάρτης στην αρχαιότητα μέσα από την συγκρότηση και την δομή του εκπαιδευτικού της συστήματος. Μέσα από μία αναδρομή-αναφορά στα βιβλιογραφικά δεδομένα από την αρχαιότητα έως σήμερα, και με κεντρικό άξονα την αγωγή, που η πόλη αυτή επεφύλασσε στους μελλοντικούς της πολίτες, επιχειρείται η διελεύκανση του Μύθου της σπαρτιατικής πολιτείας και το πλαίσιο της ιστορικής πραγματικότητας, όπου αυτή εμφανίζεται. Εξετάζονται μεμονωμένα όλα τα στοιχεία που άπτονται της αγωγής και οργανώνονται κατά τρόπο, ώστε να «αναδεικνύουν» ένα ενιαίο και σαφές εκπαιδευτικό σύστημα.

Η Σπάρτη είναι η μοναδική πόλη-κράτος της αρχαιότητας που συνέδεσε το σύστημα εκπαίδευσης των νέων με την κοινωνική και πολιτική ζωή. Αυτή η άρρηκτη σχέση οφείλεται στο γεγονός, ότι, όταν μετά το τέλος του 2ου Μεσσηνιακού πολέμου (640-620 π.Χ.) καταρρέει η αριστοκρατική κοινωνία και δημιουργείται η πόλη του «πολίτη-οπλίτη», η Σπάρτη θέτει τα κριτήρια του πώς και ποιός θα ανήκει στο σώμα των πολιτών, δηλαδή των Ομοίων.

Τα κριτήρια αυτά ήταν κοινωνικά και οικονομικά: το άτομο πρέπει να προέρχεται από μητέρα και πατέρα Σπαρτιάτη, να έχει το απαιτούμενο εισόδημα, που του το εξασφάλιζε ο κλήρος (κομμάτι γης) ώστε να συμμετέχει στα συσσίτια, και να έχει επιτύχει στο σύστημα εκπαίδευσης (αγωγής). Έπισημαίνεται, ότι όλες οι «οικονομικές» δραστηριότητες είχαν ανατεθεί στους περιοίκους και τους εἰλωτες. Ο Σπαρτιάτης καθόριζε το είδος και την ευρύτητα αυτών των οικονομικών δραστηριοτήτων και καρπώνονταν τα ωφελήματα, που αυτές απέδιδαν.

Το σύστημα εκπαίδευσης αφορούσε άρρενες και θήλεις και ήταν δημόσιο, υποχρεωτικό και κοινό. Η αγωγή άρχιζε από την ηλικία των 18 ετών και τα παιδιά χωρίζονταν σε ομάδες σύμφωνα με την ηλικία τους. Τα έξοδα του παιδιού αναλάμβανε η οικογένεια, η οποία συνέβαλε με κάθε τρόπο, ώστε ο νέος να επιτύχει στα διάφορα στάδια-δοκιμασίες, στις οποίες υποβάλλονταν. Στόχος της εκπαίδευσης ήταν να κοινωνικοποιηθεί ο νέος, έτσι, ώστε να μπορεί να ενταχθεί στο σώμα των πολιτών. Εάν αποτύγχανε έχανε το δικαίωμα να είναι πολίτης με πλήρη πολιτικά δικαιώματα, δηλαδή Όμοιος, και υποβιβάζονταν σε κατώτερη κοινωνική τάξη. Η επιτυχία του τέκνου είναι ένα σημαντικό οικογενειακό γεγονός, διότι εξασφάλιζε στην οικογένεια, τόσο την «πολιτική της εκπροσώπηση», όσο και την διατήρησή της στο πολιτικό σώμα.

Το ιδεώδες που εκαλλιεργείτο στους νέους ήταν το ιδεώδες του πολίτη-οπλίτη. Ο πολίτης και ο οπλίτης, την εποχή εκείνη, ήταν έννοιες ταυτόσημες. Ως «πολίτης» είχε την αποκλειστική εξουσία (νομοθετική, εκτελεστική, δικαστική) και ως «οπλίτης» ήταν ο κατ'εξοχήν υπερασπιστής της πόλης του.

Η εν λόγω Διδακτορική Διατριβή, λόγω της συστηματικής προσέγγισης του θέματός της, της αξιοποίησης της οίας δήποτε προσπελάσιμης βιβλιογραφίας και της κριτικής οπτικής, υπό την οποία διερευνά επί μέρους πτυχές της σπαρτιατικής αγωγής, αποτελεί μία σημαντική συμβολή στην μελέτη της αρχαίας Ελλάδος.

Καθηγητής Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ